

# *Bullying-ul, un fenomen de neoprit?*

## *Medierea, de la conflict la dialog – soluții pentru prevenirea violenței în școli*

În agitația vieții școlare, conflictele sunt inevitabile. Ele apar fie din cauza diferențelor de opinii, fie de la tensiuni sociale, și pot duce la situații conflictuale, afectând bunăstarea elevilor și creând un mediu nesigur.

DE BIANCA OPRIȘ



### **Bullying-ul în școli: dimensiuni și impact**

Bullying-ul este o problemă globală. Conform unui raport UNICEF din 2019, 1 din 3 copii din întreaga lume a fost victima bullying-ului. În România, bullying-ul afectează aproximativ 60% dintre elevi, conform unui studiu realizat de Salvați Copiii în 2020. Formele prin care bullying-ul se manifestă includ:

- **verbal:** insulte, porecle, umilire publică;
- **fizic:** lovituri, împingeri, agresiuni fizice;
- **relațional:** excludere socială, răspândire de zvonuri;
- **cibernetice:** hărțuire prin intermediul mesajelor online.

Efectele asupra victimelor pot fi devastatoare: anxietate, depresie, izolare socială și scăderea performanțelor școlare. Și agresorii suferă consecințe pe termen lung, dezvoltând adesea probleme de comportament și dificultăți în relațiile sociale

### **Medierea: un răspuns eficient**

Într-un colț liniștit al curții școlii, un grup de elevi discută aprins. Tonurile ridicate și expresiile încruntate sugerează un conflict ce amenință să escaladeze rapid. Din fericire, o colegă instruită în tehnici de mediere intervine și facilitează comunicarea. Cuvintele calme și abordarea empatică dezamorsează tensiunea, iar discuția se transformă într-o oportunitate de înțelegere reciprocă.

Aceasta este puterea medierii în acțiune. Într-un mediu educațional în care bullying-ul continuă să reprezinte o problemă majoră, medierea și rezolvarea

### **BIANCA OPRIȘ**

Avocat și autor de cărți pentru copii. Este președinta Asociației Legisman pentru Educație și Dezvoltare [www.aled.ro](http://www.aled.ro)

pașnică a conflictelor devin instrumente esențiale pentru prevenirea violenței și promovarea unui climat sigur și incluziv.

Medierea oferă un cadru sigur în care părțile aflate în conflict pot comunica sub îndrumarea unui mediator imparțial.

### Modelul Harvard în medierea școlară

Un instrument puternic în medierea conflictelor este modelul Harvard, cunoscut și sub denumirea de „Principled Negotiation” (negociere principială). Dezvoltat de Universitatea Harvard în cadrul „Program on Negotiation” (PON) și introdus în cartea „Getting to Yes – Negotiating Agreement Without Giving In” de Roger Fisher și William Ury, modelul oferă un cadru structurat pentru rezolvarea pașnică a conflictelor.

Modelul Harvard are la bază patru principii:

- 1. Separarea persoanelor de problemă:** în loc să se concentreze pe emoțiile negative, modelul încurajează părțile să se focalizeze pe rezolvarea problemei.
- 2. Concentrarea pe interese, nu pe poziții:** în loc să insiste pe cererile lor inițiale, părțile trebuie să identifice și să se concentreze pe nevoile reale din spatele acelor cereri.
- 3. Generarea de opțiuni pentru beneficiul mutual:** în loc să caute o singură soluție, părțile explorează mai multe opțiuni care să satisfacă nevoile ambelor părți.
- 4. Folosirea criteriilor obiective:** deciziile ar trebui să se bazeze pe standarde independente și corecte, cum ar fi regulile școlare sau practicile comune.

În școli, medierea este realizată, în general, de către consilieri școlari, profesori sau alți membri ai personalului instruiți în tehnici de mediere. În unele școli există și programe-pilot de mediere între elevi („peer mediation”), în care anumiți elevi sunt instruiți să faciliteze rezolvarea conflictelor între colegi.

### Exemplu practic de mediere: Andrei și Maria

Un exemplu practic ar putea fi cazul unui conflict între Andrei și Maria, doi elevi implicați într-o situație de bullying. Mediatorul îi ajută să separe persoanele de problemă, discutând doar despre comportamentele care au condus la conflict. Andrei și Maria își exprimă pozițiile inițiale: „Vreau ca Andrei să fie pedepsit” (Maria) și „Nu vreau să fiu sancționat” (Andrei). Însă, prin întrebări adresate de mediator, sunt identificate

*Într-un mediu educațional în care bullying-ul continuă să reprezinte o problemă majoră, medierea și rezolvarea pașnică a conflictelor devin instrumente esențiale pentru prevenirea violenței și promovarea unui climat sigur și incluziv.*

interesele reale ale fiecăruia: Maria își dorește un mediu sigur, iar Andrei dorește să evite o sancțiune și să fie acceptat social.

Mediatorul facilitează apoi generarea de opțiuni pentru beneficiul mutual, cum ar fi implicarea ambilor elevi într-un program de mentorat sau participarea la un atelier de comunicare empatică. Folosind criteriile obiective, cum ar fi regulile școlare privind bullying-ul și sancțiunile aplicabile, mediatorul ajută părțile să ajungă la un acord care include scuze reciproce și angajamente concrete.

### Beneficiile medierii în prevenirea bullying-ului

Medierea bazată pe modelul Harvard încurajează comunicarea deschisă și empatia, oferind în același timp un spațiu sigur pentru victimele bullying-ului. Agresorii sunt încurajați să-și asume responsabilitatea pentru acțiunile lor, iar victimele primesc sprijin pentru a depăși impactul resimțit ca urmare a comportamentului agresorilor. De asemenea, elevii mediatori instruiți devin modele în comunitatea școlară, iar medierea ajută la identificarea și abordarea cauzelor fundamentale ale bullying-ului, cum ar fi stresul academic sau presiunile sociale.

### Concluzie

Integrarea medierii în școli poate începe cu dezvoltarea unor programe formale care să implice profesori, consilieri și elevi mediatori. Instruirea mediatorilor în tehnici de comunicare și gestionare a conflictelor este esențială, iar procedurile clare pentru desfășurarea medierii ajută la crearea unui cadru formal și accesibil. În plus, introducerea în programă a unor module despre rezolvarea pașnică a conflictelor poate reduce semnificativ incidența bullying-ului. Implicarea întregii comunități școlare, inclusiv a părinților și a personalului auxiliar, este esențială pentru crearea unei culturi a respectului și non-violenței.

Este momentul pentru acțiuni concrete, astfel încât să creăm școli sigure și incluzive pentru toți elevii. ■